

ТЕМА: НОРМУВАННЯ ПРАЦІ

**НОРМУВАННЯ ПРАЦІ – ЦЕ ВИД
ДІЯЛЬНОСТІ З УПРАВЛІННЯ
ВИРОБНИЦТВОМ, ПОВ'ЯЗАНИЙ З
ВИЗНАЧЕННЯМ НЕОБХІДНИХ ЗАТРАТ
ПРАЦІ І ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ, КОНТРОЛЕМ
ЗА МІРОЮ ПРАЦІ.**

НОРМИ ПРАЦІ Є ОСНОВОЮ ДЛЯ
ВИЗНАЧЕННЯ ПРОПОРЦІЙ РОЗВИТКУ
ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ, СКЛАДАННЯ
БАЛАНСУ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВИХ
РЕСУРСІВ, ВИЗНАЧЕННЯ ВИРОБНИЧИХ
ПОТУЖНОСТЕЙ.

ЗА ДОПОМОГОЮ НОРМ СКЛАДАЮТЬ
БІЗНЕС-ПЛАНИ ПІДПРИЄМСТВ,
ПЛАНУЮТЬ ОБСЯГИ ВИРОБНИЦТВА
ЦЕХІВ І ДІЛЬНИЦЬ, РОЗРАХОВУЮТЬ
ЗАВАНТАЖЕННЯ УСТАТКУВАННЯ Й
РОБОЧИХ МІСЦЬ.

НОРМУВАННЯ – ЦЕ СУКУПНІСТЬ МЕТОДІВ,
ПРИЙОМІВ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ
ЯКИХ ВСТАНОВЛЮЮТЬ ОБҐРУНТОВАНІ НОРМИ
ПРАЦІ.

НОРМУВАННЯ СТВОРЮЄ УМОВИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ
МАТЕРІАЛЬНОЇ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ У
КІНЦЕВИХ РЕЗУЛЬТАТАХ, ВОНО НЕОБХІДНЕ ДЛЯ
ВИЯВЛЕННЯ РЕЗЕРВІВ ЗРОСТАННЯ
ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ, ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКИ, СКЛАДАННЯ ВСІХ ВИДІВ
ПЛАНІВ.

ЗАВДАННЯ НОРМУВАННЯ – ЦЕ
ВСТАНОВЛЕННЯ НОРМИ ПРАЦІ НА
ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОБІТ І
ВИРОБНИЦТВО ПЕВНОГО ВИДУ
ПРОДУКЦІЇ В КОНКРЕТНИХ ПРИРОДНИХ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ
УМОВАХ.

ПІД ЧАС НОРМУВАННЯ РОЗРІЗНЯЮТЬ:
НОРМУ ВИРОБІТКУ – ЦЕ ВИРАЖЕНА У
НАТУРАЛЬНИХ ОДИНИЦЯХ КІЛЬКІСТЬ РОБОТИ
ЧИ ПРОДУКЦІЇ, ЯКУ МОЖЕ ВИКОНАТИ АБО
ВИГОТОВИТИ ПРАЦІВНИК ЗА ОДИНИЦЮ ЧАСУ;
НОРМУ ЧАСУ – ВСТАНОВЛЕНИЙ ЧАС,
ПОТРІБНИЙ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ОДИНИЦІ
ПРОДУКЦІЇ В КОНКРЕТНИХ ВИРОБНИЧИХ
УМОВАХ;
НОРМУ ОБСЛУГОВУВАННЯ – КІЛЬКІСТЬ
ЗАСОБІВ ВИРОБНИЦТВА, ЯКІ МОЖЕ
ВИСОКОЯКІСНО ОБСЛУЖИТИ ЗА ОДИНИЦЮ
ЧАСУ (1 ГОД, 1 ЗМІНА) ПРАЦІВНИК АБО ГРУПА
ПРАЦІВНИКІВ.

ЧАС РОБОТИ ОХОПЛЮЄ:

ПІДГОТОВЧО-ЗАВЕРШАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ (ПРИЙМАННЯ АБО ЗДАВАННЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ, ОДЕРЖАННЯ ІНСТРУМЕНТУ, ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ МАШИН ЩОЗМІНИ, ЗДАВАННЯ РОБОТИ);

ОСНОВНА РОБОТА – БЕЗПОСЕРЕДНЄ ВИКОНАННЯ РОБОЧОГО ПРОЦЕСУ (МАШИННА, МАШИННО-РУЧНА, РУЧНА);

ДОПОМІЖНА РОБОТА – ЗАБЕЗПЕЧУЄ ТРИВАЛЕ ВИКОНАННЯ ОСНОВНОЇ (ПОВОРОТИ АГРЕГАТУ, ЗАСИПАННЯ НАСІННЯ І ДОБРИВ У СІВАЛКУ, ПЕРЕХІД РОБІТНИКА ВІД ОДНОГО РЯДКА ДО ІНШОГО);

ДОДАТКОВА – НЕОБХІДНА ДЛЯ ПІДТРИМАННЯ В НАЛЕЖНОМУ СТАНІ ЗНАРЯДЬ ПРАЦІ ТА РОБОЧИХ МІСЦЬ;

ПРОСТОЇ – ЗУМОВЛЕНІ ТЕХНІЧНИМИ, ТЕХНОЛОГІЧНИМИ, ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ПРИЧИНАМИ, ПОГОДНИМИ УМОВАМИ.

НОРМОУТВОРЮВАЛЬНІ – ЧИННИКИ, ЩО
ВПЛИВАЮТЬ НА УТВОРЕННЯ НОРМИ.
ДО НИХ: ДОВЖИНА ГОНУ, КУТ СХИЛУ,
КАМІННЯ І ПЕРЕШКОДИ, КОНФІГУРАЦІЯ
ПОЛЯ, ВИСОТА НАД РІВНЕМ МОРЯ;
ГЛИБИНА ОРАНКИ, ВОЛОГІСТЬ ТА ОПІР
ҐРУНТУ, НОРМА ВИСІВУ НАСІННЯ, НОРМА
ВНЕСЕННЯ ДОБРИВ, СПОСІБ
ЗАВАНТАЖЕННЯ АГРЕГАТІВ.

ЩОБ РОЗРОБИТИ НОВІ НОРМИ ВИТРАТ ПАЛИВА І НОРМИ ПРАЦІ,
ПРАЦЮЮТЬ НА 4 ЕТАПАХ:

ПІДГОТОВЧИЙ – ВИВЧЕННЯ ЗМІН В УМОВАХ ВИРОБНИЦТВА;

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ – ВИВЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ,
ВИЯВЛЕННЯ РЕЗЕРВІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ, АНАЛІЗ ОДЕРЖАНИХ
ДАНИХ, ВИЗНАЧЕННЯ ДОЦІЛЬНОГО СКЛАДУ АГРЕГАТІВ;

РОЗРАХУНКОВИЙ – ОБЧИСЛЕННЯ НОВИХ НОРМ ПРАЦІ ТА
ВИТРАТ ПАЛИВА, ПРАКТИЧНА ПЕРЕВІРКА;

ВПРОВАДЖЕННЯ – УТОЧНЕНІ АБО НОВІ НОРМИ РОЗГЛЯДАЮТЬ,
ЗАТВЕРДЖУЮТЬ, ДОВОДЯТЬ ДО ВИКОНАВЦІВ, ПРОВОДЯТЬ
ІНСТРУКТАЖ.